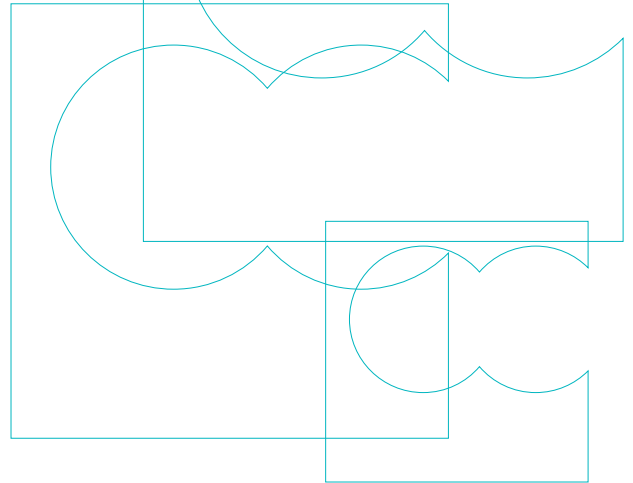

EZ DA HAIN ZIURRA...

FERNANDO BAYÓN MARTIN

Aisiako Ikaskuntzen Institutuko zuzendaria
eta Ikerketa eta Doktoretzako dekanordea
Giza eta Gizarte Zientzien Fakultatea
Deustuko Unibertsitatea

Ez da hain ziurra, «gazteez» hitz egitean zeri buruz ari garen ondo dakigunik. «Gazteak» gure elkarrizketetan sartzen dira, batez ere azken hilabete luze hauetan, eta, kanpotik, izendatzeko erraza dirudien talde bat ematen duen «zerbait» da, ikusgarritasun handiko diana bat.

Hala ere, «gazteria» deritzon subjektu horri batzuetan arrapaladan zerbait egozten diogu, jarrera eta portaera jakin batzuk egozten dizkiogu, baina ez da jardunen corpus monolitiko bat. Gazteek portaera «natural» eta sozialki isolagarriak izan ditzaketela aurreuposatzen denean, haiek estigmatizatzeke lehen urratsa ari da ematen.

Seinalatze-prozesu horiek izugarriko arrakasta dute gaur egungo komunikazioaren ekonomian. Eta agerian jartzen dira, nahiko azkar, arrisku komun batetik babesteko zereginen denok erantzunkide izateko beharra nagusi den uneetan. Gizarteak gehien eskatzen duena «artaldearen»

immunitatea denean, beti dago arrisku bat: geure burua babesteko ituna apurtu dezakeen portaera «naturala» duen komunitate bat egotea, irudikatzen dugun «subjektu kolektibo» hori egotea.

Baina, gainera, irudikapen kolektiboan, «subjektu» hori aisiarekin lotzen da; hau da, gozamen «fribolora» bideratuta dagoen eta lanaren betebeharrak serioenetatik urrun dagoen portaerarekin lotzen da. Beraz, aurreiritzien kokatzea prest dago zerbitzatua izateko. Gazteak seinalatzeko jarrera hori, ia antzinatasun bereko historia duen beste kasu batekin lotzen da: emankorrek ez diren zereginen lotutako aisialdiarekin, non laneko arauak eta etikak malguak bihurtzen diren.

Orduan, «helduen» iritzia bi muturren artean banatzen da –iritzi-lausotasun berean oinarrituta–: alde batetik, biologikoki gaizkiaren mehatxuarekin ez dauden berezko elkartasun ezaren eta berekoikeriaren aurkako eraso –

jarrera horrek ospitaleko ZIUetan zehar tourrak antolatzena bultzatzen du, itxuraz axola ez zaien «errealitatea ikus dezaten»; eta, bestetik, gurasoen halako adiskidetze-jarrera paternalista, zeinen bidez gazteen gehiegikeriak eta haien askapen beharrak adinaren premien izenean barkatzen baitiren («baina orain egiten ez badute, noiz egingo dute?»).

Baina, koma/labankada/botiloi irudi eskandalagarrietan ikonikoki laburbilduta geratzen diren arren, gazte horiek beste guztiak beste onartu dute hilabete horietako errealitatea, edo beste guztiak baino gehiago: ikasten *jarraitu dute*, argi aldarrikatu bai baina komunikabideetan askorik ikusi ez diren beren hezkuntza-eskubideei erantzuteko beti behar adinako mailan egon ez diren erakundeetan; prestakuntza espezializatuko programak arakatzen *jarraitu dute*, inoiz baino usaimen finagoarekin, gaur egun bizi den desorientazio- eta premia-nahasketa horren ondorioz; ekintzailatza-estrategiak irudikatzen *jarraitu dute* ekosistema ekonomiko berezi batean, hau da, pentsio sendoen aldeko aldarrikapenekin oso zuhurki solidarizatzen den baina «gazteek» epe laburrean emantzipatzeko proiektu sinesgarriak sortzeko soldata hiperprekarioekin asmatzen ez duen ekosistema ekonomikoan.

Ez da hain ziurra gazteen aisialdia jardueren laburpen fribolo eta arduragabea izan denik, ezta gaitzespen estandarra edo ulermen topikoa merezi duten eskapismoak eragin dituenik ere. Besteak beste, gazteei inolako alternatibarik eskaini ez dien adostasun politikoarekin bultzatutako murrizketen neurrietako bat izan delako aisia –jarduera librerako

horizonte zabal eta konplexua, zeinaren mende baitaude edozein subjektuk bizitzan zehar banaka gauzatzeko eta komunitatean proiektatzeko dituen gaitasun intimoenak-. Izan ere, herritar guztiak ezarritako higiene-diziplinaren neurri kaotikoez bestelakoa zen aisia hori.

Gazteez ari gara, eta ez hurrez edo nerabeez. Gazteei nahiko estu geratzen zaizkie «pantaila-hurrei» edo nerabeei lotuta emandako diagnostikoak; familien esanetan, hain zuzen, hartz-kume bat Europako Mendietan ikustea baino zailagoa izan da nerabeak logelatik kanpo ikustea, eta nerabe-espezie horrekin bizi izan direla sentitu dute.

Aspaldidanik, gazteen osatze-eremu guztiak (prestakuntza-espazioetatik hasi eta sozializazio eta aisialdiraino), beren bidegurutze eta nahaste kontaezinekin, hibridazio ukaezin batek birdefinitzen ditu, eta hori bai, naturalizatuta dago. Aurrez aurreko aisialdi-jardueren eta espazio birtualen arteko desorekak (nabarmen, azken horren aldekoa izanik) ez du, oro har, sozializazio-gabezia ekarri.

Sozializazioaren kantitatea ez da murriztu baina bai haren kalitatea: *burbuila* taldeetan batu dira unibertsitatearen, kontserbatorioaren edo eskolaren espazio partekatu/bereizian, baina aisialdiko espazio beti dibergentean burbuilak lehertu egin dira. Trafikoa moderatu behar izan dute beren parekoekin -kirola, kultura, boluntariora, sorkuntza, zainketak, adiskidetasuna edo festalotzeko biribilgune horietan guztietan, eta «ermitau digitalen» kate bitxi eta autogestionatuak sortu dituzte.

Ez da hain ziurra pandemiaren kontakizun eta memoria hegemonikoak benetan sentikorrek izan direnik gaixotasunak gazteen osasunean izan dituen eragin ikusezinekiko. Badaude kutsatzea baino zailago identifikatzen eta ikusten diren ondorioak; horiek zenbatzean agintarien estatistikak zorabiatu egin ziren. Are gehiago, gazteen osasun mentaleko arazoak, lan aurreko estresaren edo krisi pertsonal soilen itxurarekin agertzen diren depresioak, «bizio-kexa» moduan interpretatu diren zailtasunak pandemiaren eremu gris gisa geratzen dira, baztertuta geratu dira gaur egun arlo politikoan eta osasunaren esparruan oraindik kikiltzen gaituzten zuzeneko ondorio ukaezinen aurrean.

Askotan aurpegiratu izan zaie gazteei, gaur egungo gazteei, nerbio politikoa galdu dutela, elkartruke publikorako espazioan jarrera erreprimetua dutela, nolabaiteko konformismoaren susmagarri. Beharbada, errudun dira, kapitalismo aurreratuan gizartearen existentziak dakartzan baldintza negoziatzeak «modu errealistegian» barneratzeagatik. Erantzuteko genea birprogramatu izan balitz bezala, eta orain gizartearen aurrean modu

nahasian eta eroso adieraziko balitz bezala. Aisialdia, berriz ere, ekuazio horrek mediatikoki funtziona dezan sartu beharreko faktorea da.

Baina ez da hain ziurra aisia desinbestidura politikoaren prozesuarekin lotuta dagoenik. Gazteen jardunaren kasuan, behintzat, aisialdia ez da politikaren, seriotasunaren, arduraren, produkzioaren eta heldutasunaren «beste alde»: aisialdiak –badago eta ez badago– ahalmen politikoa du, hau da, ahalmen eraldatzailea du, eta oraindik ez da modu sozialki sortzailean irakurri. Aisialdiaren bidez, subjektu politiko bat indar eta konplexutasun handiz ari da adierazten, eta arreta soziala eskatzen du, eta ez soilik kontsumo-espazio pribatuak eta mantsotasun funtzionaleko espazio publikoak (eta alderantziz).

Jarduera horien dimentsio politikoa berreskuratzen ez bada, bizikidetzarako espazioa kritikatzeko eta berresteko ilusioarekin, gazteen Covid-osteko aisialdiaz hitz egin beharrean, baliteke Covid-gazteriaren osteko aisialdiaz hitz egitera kondenatuta geratzea.